

«Bralno društvo» je imelo svoje zborovanje, pri kojem je govoril tudi potovalni učitelj g. Ivan Belé. Namen takšnih zborovanj je po besedah predsednika, kmete pripravljati in podpirati, da na ložji način obdelujejo polje in vinograde ter s časom preosnujejo «Bralno društvo» v «Kmetisko zadruho». Zastarelo in piškavo misel mora kmet zapustiti in poprijeti se racionalnega dela. Kdor sam zase ne skrbi, temu se nič domov ne prinese. Kmet po starem kopitu je mrtva veja kmetijstva. Na predlog predsednika hočemo prihodnjič, enkrat v majniku, ogledati si kakšen vinograd. Tamkaj se bo na licu mesta pokazalo, kako se ima vinograd obdelovati, kako je cepiti na zeleno. Mislim, ako se vam v toliki meri ponuja priložnost, se kaj naučiti, da tedaj gotovo noben posestnik frankolski ne ostane doma. Ni vsak kmetijski sovražnik, koji gosposke hlače nosi.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Imenovanje.) Deželnega sodišča svetnik Anton pl. Wurmser v Celju je imenovan svetnikom višjega deželnega sodišča.

(Gornjeradgonski okrajni zastop) ima neki v svoji blagajni veliko praznega prostora. Niti celega petdesetaka ne zmore. Lekarnar in radenski zdravnik pa še nista izplačana, ker še neki nista naredila računa. Potemtakem bo veliko primanjkljaja, posebno če bo se račun obeh odobril. O radenskem zdravniku je znano, da je zelo drag. Trebalo bi se mu plačilo za posamezne slučaje postavno določiti.

(Iz vojniške okolice.) Ali ni nohene pomoči zoper poštarico v našem trgu? Z najpriprostejšimi ljudmi noče slovenske besede spregovoriti. Bolj olikan menda ni, kdor manj zna, ampak mislim, da je bolj olikan, kdor več jezikov govori in je prijazen do ljudi ter njim rad postreže, kjer more. Pri stopnicah pod pošto je še zmirom napisano samo »Zur k. k. Post«. Ali ne sme Slovenec, ki za pošto tudi plačuje, na slovenskih tleh ničesar v svojem jeziku izvedeti o pošti? Pošta na Frankolovem bo pa menda nastala, ko se bo »še in še« pisalo.

(Shod spodnještajarskih učiteljev) se vrši danes v Celju. Mi smo pisмено želeli shodu najboljši uspehe ter naprosili č. g. kapelana J. Kržišnika, da nas na shodu zastopa, ker smo sami vsled uredovanja zadržani.

Marija Antoaneta reče koj po uvodnih besedah:

«Hčerka moja! Znano ti je že, čemu sem prišla danes semkaj k tebi. Iskreno želim, da ti zagotovim srečno prihodnost — predno se je morda prepozno. Poslednje besede povdarjala je z nekako čudno resnobo. «Veselilo me bode nepopisno, ako bodeš ti srečna in zadovoljna vsled mojih naredb in rada ukrenem vse, da se to spolni. Imela si časa dovolj, da si povpraševala sebe in svojo vest. Tudi ti je znano, kako imenitni mladeniči te snubijo. Sedaj pa pričakujem, da mi z otroškim zaupanjem razkriješ svoje srce ter mi naznaniš svoj sklep. Zastavim ti kraljevo besedo svojo, da ti izpolnim sleherno željo, ako le ne nasprotuje človeški pameti in dolžnostim tvojim.»

«Prevelika milost!» šepče Marjetica vsa presunjena. «Oh, kako se morem vredno skazati tolike velikodušnosti, tolike dobrotljivosti! Toda Veličanstvo, ponižno prosim odpusčenja! Jaz se nikoli poročila ne bodem: Moje srce je le edina lastnina mojega Boga in moje kraljice; druga ljubezen ne najde več v njem prostorčka!»

Vprašaje jo gleda Marija Antoaneta, kakor bi pričakovala še pojasnila takemu govorjenju. Marjetica umeje kraljičin pogled ter nadaljuje z iskrenostjo in navdušenostjo:

(Slavni zgodovinar,) vseučilišni profesor dr. Ivan Krst. pl. Weiss je dne 8. marca na oslabeledosti umrl. Njegova »Svetovna zgodovina« bo storila njegovo ime neumrljivo.

(Visoka starost.) V nedeljo 5. sušca je umrla pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Elizabeta Likovič; porodila se je pri Sv. Roprtu dne 17. septembra 1800, dočakala je torej visoko starost 99 let. Mnogo časa je bila izgledna kmetica pri Sv. Petru blizu Maribora, slednja leta pa je prebivala pri svojih sorodnikih pri Sv. Benediktu.

(Nemška omika.) Celjska »žaba« raste od dne do dne v svojih lažeh in obrekovanjih čez Slovence. Onikrat je prinesla dolg članek, v katerem se svojim lahkovernim bralcem laže, da bodo o binkostih celjski Slovenci Nemce popolnoma potolkli in izgnali iz Celja; zadnjič pa ji zopet ni prav, da se je pri pogrebu čevljarja Strašeka iz Teharjev na mestnem pokopališču molilo slovenski. Pogrebci bili so sami Slovenci, kako torej naj bi se bilo molilo, če ne slovenski? Le tako naprej »žaba«, dokler ne počiš.

(V Muti nad Marnbergom) so sklicali pred kratkim socijalni demokratje shod, katerega se je udeležilo mnogo delavcev iz različnih krajev. Izvemo pa tudi veselo vest, da se organizira v isti okolici tudi krščansko-socijalno delavstvo.

(Stariši, pazite na otroke!) V nedeljo dne 5. marca začelo je med pozno božjo službo goreti poslopje kmeta Franca Munde v Sobetincih, župnije Sv. Marka. Malo dekletce vžgalo je slamnato šopo za hišo. Le babica je bila z otroci doma. Burja razvnela je ogenj z neizprosno silo, ki je uničil celo poslopje z vsemi shranjenimi pridelki, ter užgal tudi hišo sosedu želarja Vida Vajde. Ker je v bližini le jeden studenec, zmanjkalo je vode in tako je bilo vse delo zaman. K sreči se je bil veter obrnil prav jedno uro poprej, drugače bi zgorela vsa vas. Stariši, skrijte užigalice, da ne morejo do njih ne veliki ne mali otroci.

(Profesorski izpit) napravil je pretečeni mesec s prav dobrim uspehom na graški univerzi gospod Tone Jošt iz Gotovelj, sedaj učitelj na ljubljanski slovenski gimnaziji.

(Iz šole.) V Čadramljah pri Konjicah je g. nadučitelj Bogomir Malenšek dne 5. t. m. zaspal v Gospodu. Luč sveta zagledal je v kraju Studenec na Kranjskem. Povodom zlatega jubileja vladarstva svetlega cesarja dobil je on, če se ne motimo, jedini izmed učiteljev spodnještajarskih, zaslužni križec. Vsled mnogoletnega učiteljevanja v Čadramljah imenovanec šteje brez malega vse žup-

ljane med številu svojih učencev. Svetila mu večna luč! Pri odprtem grobu je govoril vlč. gosp. knezošk. svet. Bezenšek, potem pa še po lepih spisih v »Popotniku« in »Vrtcu« znani učitelj Čadramljski, g. L. Černež. — Naduč. pri Sv. Križu na Murškem polju je imenovan učitelj g. Anton Herzog. Stalnim podučiteljem je imenovan g. Ignac Sternecki pri Ksaveriju in stalna podučiteljica je postala gca. Leop. Piano v Št. Lenartu pri Laskem. Vsa štaj. učiteljišča dobivajo vsako leto, odkar je Linhart deželni šolski nadzornik, obligatno zahvalo, le mariborsko učiteljišče ne. Zakaj ne? Veščaki pravijo, da je na mariborskem učiteljišču učiteljsko osebje po večini slovenskega rodu, in to je neki velik nedostatek v očeh g. Linharta.

(Domača umetnost.) Za župno cerkev pri Mariji Snežni na Velki je izdelal Franc Filač od Svet. Martina pri Slov. Gradcu 40 klopj za 1350 gld. Klopj so iz trdega lesa, okusno in strogo po cerkvenem slogu izdelane. Tudi trojna cerkvena vrata je izdelal prav umetniško po nizki ceni 280 gld. Ne hodimo na tuje po mojstre in umetnike, ako jih imamo doma.

(Blag pokojnik.) V nedeljo popoldne 5. marta je umrl v Gostinci pilštanske župnije Martin Jug, po domače Stukl. Ranjki je bil blizu 40 let cerkveni ključar pri sveti Trojici v Dobrežicah in kot tak je silno veliko storil za cerkev. Ob enem je bil vrlo gostoljuben in odločen narodnjak, torej dober katoličan in zvest Slovenec; zato v miru počivaj blaga duša!

(Potres.) V soboto ob enih popoldne čutili smo na Pilštanju in po okolici močen potres, trajajoč kaki dve sekundi. Ljudstvo je bilo silno zbegano, vender druge nesreče ni bilo.

(Kupčija s svinjami na Tirolsko.) Pred delj časom se je pokazala v hlevih ljutomerskega okraja kužna bolezen pri svinjah. Vsled tega se je prepovedalo iz celega ljutomerskega okraja prodajati in izvažati svinje na Tirolsko. S tem pa se je godila velika škoda ondotnim poljedelcem in trgovcem s svinjami in se jim godi še zdaj, čepravno že davno ni več te bolezni v okraju. Državni poslanec g. J. Žičkar je celo zadevo na podlagi priposlanih podatkov razložil c. kr. trgovinskemu ministerstvu ter osebno prosil trgovinskega ministra Di Paulija za pomoč. In pomagalo se je ne samo ljutomerskemu okraju, temveč celi štajarski deželi, kakor se razvidi iz sledečega dopisa, ki je došel imenovanemu poslancu iz trgovinskega ministerstva dne 4. marca t. l. «c. kr. namestnji v Inomostu se je naročilo, da ima

Smešničar.

Dvoživke. V šoli je bil govor o dvoživkah (amfibijah). «Kaj je to dvoživka?» oglasi se učenec v zadnji klopi.

Učitelj: «Vidite ga, zopet pokaže, da se ni ničesar naučil! Dvoživke so živali, ki živé takisto v vodi, kakor na kopnem!»

Učenec: «Aha! Zdaj vem, to so goske in race!»

* * *

Učitelj: «Kdo je bil Kolumb?»

Učenec: «Kolumb je bil ptič!»

Ko poneha smeh, vpraša učitelj učenca, kje je to zvedel. — «Saj sem bral nekje: »Kolumbovo jajce,« odreže se deček.

* * *

V šoli so dobili nalogo, da bi popisali, kako koristi voda. Učenec konča svoj spis z besedami: «Konči je voda tudi za to koristna, ker bi brez nje ne mogli do otokov.»

* * *

Vprašajo malega Jožeta, kaj je nevesta? Premišlja nekaj časa, potem odgovori: «Nevesta je gospa, ki še nima moža, pa že ve za njega!»

(Dalje prihodnjič.)

dovoliti uvažanje svinj iz onih političnih okrajev štajarskih, ki so ravno brez iste bolezni in sicer vsaj k onim javnim klavnicam, ki se nahajajo ob krajih na železničnih postajah in da se tam v primernem obroku zakolje.

(**Iz Vitanja.**) Deželni potovalni učitelj g. Jelovšek je v nedejo 5. marca govoril v sobani bralnega društva o svinjereji in živinoreji. Tega nam že dobro znanega gospoda poslušala naše ljudstvo vselej prav rado, ker govori v domačem jeziku prav razumljivo. Včeraj nam je g. Jelovšek priporočal, naj se ustanovi tukaj družba za izrejo primernih bikov. Od dobrega bika je odvisen dober živinski zarod. Deželni zbor je pretečeno leto potrdil hvalevredni predlog deželnega odbora, da si naj s pomočjo dežele občine same izreajo dobre bika. Kmalu pride g. Jel. zopet k nam in upamo, da se do tistihmal naši razumni živinorejci dogovorijo, da se takoj ustanovi omenjena zadruga.

(**Ormoški luteran.**) Iz Ormoža dobivamo poročila, da je katoliško prebivalstvo v ormoškem sodnijskem okraju še vedno zelo nevoljno nad katoliškim odpadnikom in sedanjim luteranom, sodnijskim adjunktom dr. Štepišnikom, ter da bodo občine storile vse, da dobijo zopet katoliškega adjunkta. Posebno pa je neki ljudstvo vznemirjeno radi te okolnosti, ker mora prisegati pred luteranom. Katoliškemu ljudstvu katoliške sodnike.

(**Duhovniške spremembe.**) Umrli je dne 28. febr. br. Gabriel Giraud, oblat v trapiškem samostanu v Rajhenburgu. — Častni kanonik in župnik na Dobrni, preč. g. K. Gajšek je stopil dne 1. marca v stalni pokoj. Župnija na Dobrni je razpisana do 12. aprila.

Iz drugih krajev.

(**Sv. Oče**) so v toliko ozdraveli, da vsak dan lahko že za nekoliko časa zapustijo posteljo. Nevarnosti ni nobene več. Bolezen so prenašali sv. Oče celo potrpežljivo ter nasproti zdravnikom le šaljivo govorili o njej. Ves krščanski svet se veseli, da se je bolezen tako srečno končala.

(**Pot okoli sveta.**) Kadar bo dodelana velika sibirski železnica, bo trajala pot okoli sveta samo 33 dni. Stariši, kateri svojim dijakom v počitnicah ne znajo dati drugega dela, jih lahko pošljejo enkrat okoli sveta.

(**2000 milj. gld.**) pravimo v uvodnem članku, da ima dunajski Rothschild premoženja; in tako je. To je gotovo ogromna svota, to ve vsak, ali ni ga človeka, ki bi si jo mogel predstaviti. Zato o njej nekoliko misli. Ze 1 mil. je silno mnogo in daje po 4% na leto 40.000 gld. obresti. Človek, ki je star 100 let, še ni živel 1 mil. ur. Če je že 1 milijon toliko, koliko pa je še le 100 milijonov, koliko 1000 milijonov, koliko 2000 milijonov? Od Kristusovega rojstva pa do današnjega dne še ni preteklo niti 1000 mil. minut; predno preteče drugi tisoč, utegne biti sodni dan. Kako pa je bilo mogoče, da je Rothschildovo premoženje tako naraslo? Če se pomisli, da ta svota daje po 4% v letu 80 milijonov gl. obresti, ki se nikakor ne morejo porabiti in toraj denejo h glavnici, ki vsled tega drugo leto zopet večje obresti daje, postane to vsaj nekoliko razumljivo. Ali Rothschildu ni treba čakati celo leto na 80 m., vsled spekulacij mu včasih na dan pade v naročje več milijonov.

(**V državnem zboru na Nemškem**) so bile pretekle dni na vrsti potrebnosti, ki jih ima minister za zunanje stvari. Doslej se je uporabljalo za nemške šole v tujih državah 90.000 gld. na leto; za prihodnje leto je pa postavljenih v proračun 180.000 gld. in sicer na izrecno prošnjo Nemcev izven Nemškega, kakor je rekel državni tajnik sam. Kje so tiste nemške šole, za katere se toliko potrebuje? Kje so tisti Nemci, ki so toliko svoto zahtevali? Mi že vemo; zato pa naj vsak družbo sv. Cirila in Metoda podpira, kolikor le more.

Društvene zadeve.

(**Iz Središča**) nam piše prijatelj, da so pravila družbe za zidanje cerkve sv. Duha v Središču že potrjeno in da se bo dne 12. t. m. po prvi božji službi vršil osnovalni občni zbor ter se takoj sprejemali udje. Podporni udje plačajo na leto po 2 K., ustanovniki po 100 K. Naj se podjetje srečno in lepo razvije!

(**Zavžitno društvo**) v Marnbergu odpre v nedejo dne 12. sušca zadrugo prodajalnice. Kdor se ni ud, še lahko pristopi. Blago bodo dobivali samo udje.

(**Uitalnica v Brežicah**) priredi dne 12. marca zabavni večer v korist Prešernovega spomeniku. Pele se bodo izključno Prešernove pesmi. Po triletnem počitku vdarjal bo zopet domači tamburaški zbor. K obilni udeležbi vabi odbor.

(**Za dijaško kuhinjo**) v Mariboru so darovali gg. prof. dr. Medved 10 K., kapelan Davorin Roškar 4 K., posestnik Franc Pišek tri vagane krompirja, sl. posojilnica v Framu 30 K., stolni vikar Mat. Štraki 10 K., gospa iz Maribora 4 K., župnik Simon Gaberc 10 K.

(**«Naša straža»**) Za «Našo stražo» je daroval v našem uredništvu čast. g. Dav. Roškar, kapelan v Hočah 4 K. Živeli posnemovalci.

(**Bralno društvo «Maribor»**) se zahvaljuje vsem gg. podpornikom najiskrenejše. Nadaljne podpore se sprejemajo v pisarni g. dr. Pipuša. Društvena pravila so se izpremenila tako, da lahko vsak in ne samo delavec postane ud društva.

Narodno gospodarstvo.

Vsak dober gospodar mora narediti in naredi koncem leta račun, iz katerega se prepriča, kako je med letom gospodaril, koliko je prigospodaril, kateri del gospodarstva se mu je bolj obnesel, ali pa da previdi, da v tem letu ni bilo mnogo ali nič dobička, vsled česar mu bode potreba v novem letu poprijeti se drugih sredstev, začeti drugače gospodariti.

Prav tako so primorane posojilnice polagati javni račun, iz katerega mora biti razviden obseg njihovega delovanja, promet in konečno stanje ter one točke, katere odločujejo dobiček ali eventualno zgubo.

Ker so nam začeli že prihajati letni računi raznih posojilnic, hočemo iz njih podajati važnejše točke, da seznanimo nekoliko tudi širše občinstvo in naše častite čitatelje z našimi denarnimi zavodi in njih napredkom.

Pred seboj imamo račun posojilnice v Trbovljah. Ta zadruga, koja je končala z minolim letom že četrto svojo upravno dobo, ima neomejeno zavezo.

Koncem leta šteje zadrugnikov 68 in vplačanih deležev gld. 742. Vlagatelj je ostalo 321, kateri imajo hranilnih vlog s kapitaliziranimi obrestmi vred gld. 98597.12. Dolžnikov pa je 63, kateri imajo posojil vkup gl. 41582.80 $\frac{1}{2}$. Čistega dobička izkaže račun gl. 90.65; rezervni fond pa znaša gl. 1453.79, kar znači zares lepo in nesebično delovanje posojilničnega načelstva. Hranilne vloge se obrestujejo po 4%. Od posojil pa se zahteva 6% na osebni kredit in 5 $\frac{1}{2}$ % na vknjižbo.

Celoletni promet je znašal gl. 112840.74 $\frac{1}{2}$, zadrugo imetje pa gld. 101197.97.

Iz računa je toraj razvidno, da je trboveljska dolina precej bogata in da je tam malo ljudi, kateri so morali iskati posojil.

Posojilnica v Sevnici obstoji 16 let in ima neomejeno zavezo. Koncem leta 1898 šteje zadrugnikov 1132, kateri so imeli vplačanih deležev gld. 1939.48. Stanje hranilnih vlog znaša koncem leta s pripisanimi obrestmi vred gld. 67682.20. Dolžnikov je bilo 746, kateri dolžujejo skupaj gl. 89174.28. Čistega dobička je bilo gld. 195.59, kateri se pridene k splošni rezervi, koja znaša koncem leta 1898 gld. 3642.46.

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Od posojil pa se zahteva 6% obresti. Celo-

letni promet znaša gld. 163586.19; vse zadrugo imetje pa gld. 97226.—

Savinjska posojilnica v Žalcu nosi menda prav po nepotrebnem tudi še nemško firmo. Ta posojilnica je prav tako stara, kakor najmočnejša slovenska posojilnica, namreč celjska in ima tudi neomejeno zavezo. S pretečenim letom je zaključila 18 svoje upravno leto. Iz računa posnamemo, da je bilo koncem leta 995 zadrugnikov, kateri so imeli vplačanih deležev gld. 11670. Stanje hranilnih vlog je naraslo s kapitaliziranimi obrestmi vred na gld. 292428.68, toraj precej nad eden četrt milijona goldin. Dolžnikov ima posojilnica 981, kateri dolžujejo koncem leta skupno svoto gold. 259241.87. Iz računa je tudi razvidno, da zadruga pod spretnim vodstvom svojega ravnateljstva tudi previdno gospodari, ker je imela koncem leta za mogoče potrebe naloženega denarja z obrestmi vred nad 60000 gld., to je denar, katerega lahko v vsaki sili vzdigne in da ne pride posojilnica nikdar v zadrego. Na tem mestu priporočamo tudi vsem drugim našim posojilnicam, da naj nikar vsega denarja vedno ne izposodijo, ampak naj si zmirom prihranijo primerno svoto, koja jim je na razpolaganje. Čistega dobička je napravila žalska posojilnica gld. 3288.11, od katerega je darovala za dobrodelne namene lepo svotico gld. 753. Obe rezervi znašata koncem leta 1898 gld. 34229.59, to je prilično 8 $\frac{1}{2}$ % vseh hranilnih vlog.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 $\frac{1}{2}$ %, od posojil na osebni kredit se zahteva 6%, na vknjižbo pa le 5 $\frac{1}{2}$ %. Celoletni promet je znašal gl. 475168.11; vse zadrugo imetje pa gld. 344.876.48. — Za take imenitne zavode nas pač naši nasprotniki ne zavidajo brez povoda; mi pa smemo zares z vso pravico biti na-nje ponosni.

Listnica uredništva: Mnogo večjih spisov tokrat nismo mogli spraviti v list, ker nam primanjkuje prostora. Prosimo torej potrpljenja. Vse prijatelje lista pa prosimo, da nam poročajo, kolikor možno, hitro in kratko. — G. Radovednežu: Čitali smo v „Popotniku“ isti dopis, a motite se, da bi nas presenetil. Tudi mi opazujemo in čitamo. Veselilo nas bo, ako nam tudi Vi izrazite svoje mnenje o gibanju „der Jungen“. Pozdravi!

Loterijske številke.

Gradec 5. marca 1899: 18, 34, 48, 4, 25
Dunaj „ „ „ 44, 40, 25, 37, 77

Krščansko dobro delo, zraven pa še sreča!

Iščejo se v vsaki fari zanesljive osebe, možki ali ženske, trgovci in drugi, ki bi hoteli za dobro plačilo prodajati srečke (lose) za zidanje nove farne cerkve pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Kdor bi hotel razpečavati srečke, naj naznani farnemu uradu sv. Magdalene v Mariboru svojo addresso in koliko sreček želi. Več se mu bo potem pisмено naznanilo. (Srečke so po eni kroni. Dobitki so 1 par težkih volov, dve molzni kravi, 10 polovnjakov dobre starine itd. Srečkanje bo 15. maja tega leta; izsrečkane številke in dobitki se bodo hitro po 15. maju objavili v „Slov. Gosp.“) 3-3

VABILO.

Načelstvo marnberške posojilnice naznanja, da se vrši dne 16. sušca 1899 ob 3. uri popoldne letno redno občno zborovanje s sledečim vspešdom:

- Potrjenje letnega računa;
- razdelitev čistega dobička;
- izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika;
- razni nasveti.

Ako bi ob 3. uri ne bilo zadostno število udov, sklepalo se bode ob 4. uri istega dneva brezpogojno.

Načelstvo.

Fulard-svila 65 kr.

do 3 gold. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obzračih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. v najbolj novosegnetih tkaninah, barvah in obzračih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.